

20 אוגוסט, 2012

נכבדי,

הנידון: הפסקות בעבודה

שעות עבודה מוגדרות בס' 1 לחוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א-1951 (להלן "החוק") "הזמן שבו עומד העובד לרשות העבודה, לרבות הפסקות קצרות ומוסמכות הניתנות לעובד להחלפת כוח ואויר, ולרבות הפסקות לפי סעיף 20א(א) **חוץ מהפסקות על פי סעיף 20**"; כלומר ההפסקות לפי סעיף זה אינן נחשבות כשעות עבודה ולכן המעביד אינו צריך לשלם בגינם.

פרק חמישי לחוק : הפסקות

א. מנוחה וסעודה - סעיף 20 (א) לחוק

ביום עבודה של שש שעות ולמעלה, תופסק העבודה למנוחה ולסעודה ל-45 דקות לפחות. הפסקה אחת תכלול רצף של לפחות 30 דקות. בהפסקה זו רשאי העובד לצאת מהמקום שבו הוא עובד (פס"ד אנגואץ נ' אדיר הבירה נקבע כי קיימת חובה על המעביד להבטיח את הזכות של העובד להפסקת עבודה).

ביום שלפני המנוחה השבועית וביום שלפני חג תופסק העבודה למנוחה ולסעודה ל-30 דקות לפחות..

במידה ונוכחות העובד במקום העבודה היא הכרח לתהליך העבודה, והעובד נדרש על ידי מעבידו להישאר במקום העבודה, זמן ההפסקה ייחשב כחלק משעות העבודה של העובד ועל המעביד מוטלת חובת תשלום בגין הפסקת העבודה. המבחן שנקבע בפסיקה - האם העובד עומד לרשות מקום העבודה?

הפסקות בעבודה אשר אינה עבודת כפיים - עובד אשר עובד בעבודה שאינה עבודת כפיים אפשר להעסיקו שמונה שעות - לעובד שישה ימים בשבוע, מותר להעסיקו תשע שעות - לעובד חמישה ימים בשבוע, ומותר להעסיקו שבע שעות ביום שלפני המנוחה השבועית וביום שלפני החג.

ב. תפילות - סעיף 20 (ד) לחוק

עובד רשאי להתפלל במהלך עבודתו וזאת בהתאם לדתו, זמן התפילה ייקבע במקום העבודה וזאת בהתאם לצורכי העבודה כמו גם אילוציה, ובפרט שילקח בחשבון גם דרישות דתו של העובד.

בכבוד רב,

ששי זכאי,

רואה חשבון (משפטן)

רצ"ב חוק שעות עבודה ומנוחה:

<http://www.moit.gov.il/NR/exeres/DB32620A-EAD8-4B73-BC90-A5AEE373AEEF.htm>

חוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א-1951

פרק ראשון: מבוא

1. פירושים (תיקון" תש"ע⁴)

בחוק זה -

"שעות עבודה" פירושו - הזמן שבו עומד העובד לרשות העבודה, לרבות הפסקות קצרות ומוסמכות הניתנות לעובד להחלפת כוח ואויר, ולרבות הפסקות לפי סעיף 20א(א) חוץ מהפסקות על פי סעיף 4; 20;

"שעות נוספות" פירושו - שעות העבודה העודפות -

(א) על התחום שנקבע ליום עבודה בסעיף 2, או על יום עבודה שייקבע על פי סעיף 4, או

(ב) על התחום שנקבע לשבוע עבודה בסעיף 3, או על שבוע עבודה שייקבע על פי סעיף 4;

"עבודת לילה" פירושו - עבודה ששתי שעות ממנה, לפחות, הן בתחום השעות שבין 22 ובין 06.00;

"מפקח עבודה" פירושו - מפקח כמשמעותו בפקודת מחלקת העבודה, 1943;

"מפקח עבודה אזורי" פירושו - מפקח עבודה שנתמנה על ידי שר העבודה להיות מפקח עבודה אזורי.

פרק שני: שעות עבודה

2. יום עבודה

(א) יום עבודה לא יעלה על שמונה שעות עבודה.

(ב) בעבודת לילה וביום שלפני המנוחה השבועית וביום שלפני חג שהעובד אינו עובד בו, בין על פי חוק ובין על פי

הסכם או נוהג, לא יעלה יום עבודה על שבע שעות עבודה.

3. שבוע עבודה (תיקון: תשנ"ג)²

שבוע עבודה לא יעלה על ארבעים וחמש שעות עבודה.

4. שינוי יום עבודה ושבוע עבודה (תיקון: תשנ"ג)²

(א) שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות -

(1) יום עבודה שתחומו פחות מן הקבוע בסעיף 2 ושבוע עבודה שתחומו פחות מן הקבוע בסעיף 3 - לעבודות

מסויימות, אם ראה צורך בכך מטעמים שבבריאות העובד או שבנסיבות העבודה;

(2) יום עבודה שתחומו יתר על הקבוע בסעיף 2 ושבוע עבודה שתחומו יתר על הקבוע בסעיף 3 -

(א) לעבודות מסויימות בחקלאות ועבודות הקשורות במישורים לטיפול בבעלי חיים;

(ב) לעבודות במקום שמטפלים בחולים, בבתי-מרקחת, במוסדות החלמה, במוסדות לטיפול בזקנים או בילדים;

(ג) לעבודות בבתי אוכל, בבתי מלון ובבתי קפה;

(ד) לשמירה;

(ה) לעובדים בשירות המדינה או בשירות רשות מקומית עבודה שאינה תעשייתית, לכולם או לחלק מהם,

בעבודות שהן לדעת שר העבודה חיוניות לציבור ושפורטו בתקנות, ובלבד שיום עבודה לא יעלה על עשר שעות

עבודה, ושבוע עבודה לא יעלה, בממוצע לתקופה שתקבע בתקנות, על ארבעים וחמש שעות עבודה.

(ב) על אף האמור בסעיף 2, לא יעלה יום עבודה של עובד חדשי במשק בית פרטי שאינו עובד חלקי, על 10 שעות

עבודה; דין יום עבודה לפי סעיף קטן זה כדין יום עבודה לפי סעיף 2.

5. שינוי לפי הסכם קולקטיבי (תיקון: תשנ"ג)²

(א) אישר שר העבודה הסכם קולקטיבי, שבו נקבע יום עבודה ארוך משמונה שעות עבודה או שבוע עבודה ארוך

מארבעים וחמש שעות, דינם של יום עבודה ושבוע עבודה כאלה כדין יום עבודה ושבוע עבודה לפי הסעיפים 2 ו-

3. שר העבודה לא יתן אישור על פי סעיף קטן זה, אלא אם -

(1) נוכח שבגלל הנסיבות המיוחדות אין לקיים יום עבודה כקבוע בסעיף 2 או שבוע עבודה כקבוע בסעיף 3;
(2) המספר הממוצע של שעות העבודה לתקופה שנקבעה בהסכם הקולקטיבי אינו עולה על עשר ליום וארבעים וחמש לשבוע.

(ב) אישר שר העבודה הסכם קולקטיבי, שבו נקבע לאחד הימים בשבוע יום עבודה שלא למעלה מחמש שעות עבודה ולשני ימים בשבוע יום עבודה שלא למעלה מתשע שעות עבודה, דינם של ימי עבודה כאלה כדין יום עבודה לפי סעיף 2.

6. איסור העבדה בשעות נוספות

העבדת עובד בשעות נוספות אסורה, אם אינה מותרת לפי סעיף 10, או אם לא הותרה לפי סעיף 11.

פרק שלישי: מנוחה שבועית

7. שעות המנוחה השבועית

(א) לפחות שלושים ושש שעות רצופות לשבוע הן המנוחה השבועית של העובד.

(ב) המנוחה השבועית תכלול -

(1) לגבי יהודי - את יום השבת;

(2) לגבי מי שאינו יהודי - את יום השבת או את יום הראשון או את היום הששי בשבוע, הכל לפי המקובל עליו כיום המנוחה השבועית שלו.

8. שינוי שעות המנוחה השבועית

שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות, לעבודות מסויימות, מנוחה שבועית שתחומה פחות משלושים ושש שעות, אך לא פחות מעשרים וחמש שעות רצופות. דין המנוחה השבועית שתיקבע בתקנות לפי סעיף זה כדין המנוחה השבועית לפי סעיף 7.

9. איסור העבדה במנוחה השבועית

העבדת עובד במנוחה השבועית אסורה, אם לא הותרה לפי סעיף 12.

9א. איסור עבודה במנוחה השבועית (תיקון: תשכ"ט)

(א) בימי המנוחה הקבועים כמשמעותם בפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, לא יעבוד בעל בית מלאכה בבית מלאכתו, ולא בעל מפעל תעשייה במפעלו, ולא יסחר בעל חנות בחנותו.

(ב) בימי מנוחה כאמור לא יעבוד חבר של אגודה שיתופית בבית מלאכה או במפעל תעשייה של האגודה; בבית מלאכה או מפעל תעשייה של אגודה שיתופית חקלאית לא יעבוד חבר אלא אם העבודה קשורה בשירותים הנחוצים למשק שלה.

(ג) מי שאינו יהודי רשאי - לגבי בית מלאכתו, מפעל תעשייתו או חנותו, הנמצאים בתחום רשות מקומית שמספר תושביה שאינם יהודים הוא, לפי קביעת הרשות, לפחות רבע מכלל תושבי הרשות - לקיים את האיסורים לפי סעיף זה, או בימי המנוחה כאמור או בימי שבתו וחגיו, לפי בחירתו; והוא הדין לגבי רובע של רשות מקומית, שתחומה ומספרם היחסי של תושביו שאינם יהודים בכלל תושביו - שהוא רבע לפחות - נקבעו לענין זה על ידי אותה רשות.

(ד) האמור בסעיף קטן (ג) אין בו כדי למנוע נאשם לפי סעיף זה מלהביא ראיות כי מספר התושבים שאינם יהודים בתחום רשות מקומית או רובע שלה, לפי הענין, אינו פחות מרבע מכלל תושבי הרשות או הרובע.

9ב. תחולת סעיף 12 (תיקון: תשכ"ט)

הוראות סעיף 12 יחולו, בשינויים המחוייבים, על מתן היתרי עבודה בימי מנוחה למי שהוראות סעיף 9א חלות עליו.

9ג. איסור הפליה (תיקון: תשמ"א)

(א) לא יסרב הזקוק לעובד לקבל אדם לעבודה בשל כך בלבד שהוא הודיע עם קבלתו לעבודה שאינו מסכים לעבוד בימי המנוחה השבועית על פי איסור שבמצוות דתו שאותן הוא מקיים, ולא ידרוש ממנו ליתן התחייבות לעבוד בימי המנוחה השבועית בתנאי לקבלתו לעבודה.

(ב) הזקוק לעובד רשאי לדרוש ממי שהודיע כאמור בסעיף קטן (א) שימסור לו, לא יאוחר משבעה ימים מיום הדרישה, תצהיר בכתב לפי סעיף 15 לפקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א-1971, ובו הפרטים המבססים את הודעתו, ובכללם פרטים המעידים על הכרתו הדתית ועל קיום מצוות דתו, ואם הוא יהודי - שהוא גם שומר על כשרות בביתו ומחוצה לו ואינו נוסע בשבת.

9ד. עובד שנדרש לעבוד במנוחה השבועית (תיקון: תשמ"א, תשס"ב)

(א) עובד שמעבירו דורש ממנו לעבוד בימי המנוחה השבועית, או שהודיע לו על כוונתו לדרוש ממנו לעבוד כאמור, רשאי להודיע למעבידו, לא יאוחר משלושה ימים מיום הדרישה או ההודעה כאמור, שהוא אינו מסכים לעבוד בימי המנוחה השבועית על פי איסור שבמצוות דתו שאותן הוא מקיים.

(ב) מעביד רשאי לדרוש מעובד שהודיע לו כאמור בסעיף קטן (א) שימסור לו, לא יאוחר משבעה ימים מיום הדרישה, תצהיר בכתב לפי סעיף 15 לפקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א-1971, ובו הפרטים כאמור בסעיף 9ג(ב).

9ה. שינוי סביר בתנאי עבודה (תיקון: תשמ"א)

מעביד רשאי לשנות באופן סביר את תנאי עבודתו וסדרי עבודתו של מי שהודיע לפי סעיפים 9ג או 9ד, שאינו מסכים לעבוד בימי המנוחה השבועית.

9ו. אי-תחולה (תיקון: תשמ"א)

(א) הודעה לפי סעיפים 9ג או 9ד שהיא הודעת שקר, או שנותנה נדרש למסור תצהיר כאמור בסעיפים אלה, ולא עשה כן - בטלה.

(ב) הוראות סעיפים 9ג ו-9ד לא יחולו -

- (1) במקום עבודה שהוא מפעל או מוסד או חלק מהם המופקדים על בטחון הציבור;
- (2) בעבודה הקשורה בבטחון המדינה או בשמירת בטיחותם, שלומם או בריאותם של שני אדם;
- (3) בעבודה הקשורה באירוח בבתי מלון;
- (4) בעבודה הקשורה בייצור חשמל והזרמתו;
- (5) בעבודה הקשורה בקיום אספקה או שירותים חיוניים ושנקבעה בצו מאת ועדת השרים הנזכרת בסעיף 12(ב), באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, אם לדעת ועדת השרים תחולת הסעיפים האמורים עלולה למנוע קיום האספקה או השירותים כאמור.

9ז. סמכות בית הדין לעבודה (תיקון: תשמ"א, תשס"א)

(א) לבית דין אזורי כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969 (להלן - **בית הדין האזורי**), תהיה סמכות יחודית לדון בתובענות שעילתן בהוראות סעיף 9ג.

(ב) לא יזדקק בית הדין האזורי לתובענה שעילתה בהוראות סעיפים 9ג עד 9ו, שהוגשה לאחר שחלפו שנים עשר חדשים מיום תחילת העילה.

פרק רביעי: עבודה בשעות אסורות

10. העבדה המותרת בשעות נוספות (תיקון: תשנ"ג)2

(א) העבדת עובד בשעות נוספות מותרת -

(1) כשתאונה או מאורע בלתי צפוי מראש מחייבים זאת, או כשיש לטפל באופן דחוף במכונות או בציוד, ואינה מותרת אלה במידה הדרושה למניעת הפרעה קשה בתהליך הרגיל של העבודה, או למניעת נזק לגוף או לנכס שאין למנוע אותו בדרך אחרת;

(2) כשעובדים במשמרות; ובלבד שלא יעבדו יותר משעה נוספת אחת ליום, ושהמוצע לשלושה שבועות לא יעלה על ארבעים וחמש שעות עבודה לשבוע;

(3) בהכנת מאזן שנתי, ברישום מלאי הסחורה ובמכירה שלפני חג; ובלבד שלא יעבדו יותר מארבע שעות נוספות ליום וממאה לשנה.

(ב) הועבד עובד נוספות על פי פסקה (1) של סעיף קטן (א) - תימסר לכל המאוחר למחרת היום הודעה על כך בכתב למפקח עבודה אזורי, ולא ימשיכו בעבודת שעות נוספות, אלא אם נתן המפקח היתר לכך בכתב וקוימו התנאים שבהיתר.

11. היתר העבדה בשעות נוספות

שר העבודה רשאי להתיר העבדת עובד בשעות נוספות -

(1) בתקופה שבה קיים במדינה מצב של חירום בתוקף הכרזה לפי סעיף 9(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, וכן בשעה שצרכי ההספקה והשירותים החיוניים מחייבים זאת לדעת שר העבודה, או לדעת שר הבטחון, כשהמדובר הוא במקומות עבודה הנתונים להוראותיו, או שבהם מבצעים הזמנות של צבא-הגנה לישראל;

(2) בשירותים ציבוריים לא תעשייתיים;

(3) בשמירה;

(4) במקום שבו מטפלים בחולים, בבתי מרקחת, במוסדות החלמה, במוסדות לטיפול בזקנים או בילדים;

(5) בבתי אוכל, בבתי מלון, בבתי קפה, במפעלי תרבות, ספורט ושעשועים;

(6) בעבודת הכנה או גמר שיש לעשותה מחוץ לשעות העבודה הרגילות, ובעבודה שמטבעה היא נעשית לסירוגין ובהפסקות, ועל העובד להיות כל הזמן במקום עבודתו;

(7) בעבודה עונתית או במקרים יוצאים מן הכלל כשיש לחץ עבודה זמני בלתי רגיל.

12. היתר העבדה במנוחה השבועית (תיקון: תשמ"ג)

(א) שר העבודה רשאי להתיר העבדת עובד בשעות המנוחה השבועית או בחלק מהן, אם הוא משוכנע שהפסקת העבודה למנוחה השבועית, לכולה או לחלק ממנה, עלולה לפגוע בהגנת המדינה או בבטחון הגוף או הרכוש, או לפגוע פגיעה רבה בכלכלה, בתהליך עבודה או בסיפוק צרכים שבהם, לדעת שר העבודה, חיוניים לציבור או לחלק ממנו.

(ב) היתר כללי לפי סעיף קטן (א) לא יינתן אלא על פי החלטת ועדת שרים המורכבת מראש הממשלה, שר הדתות ושר העבודה.

(ג) בהיתר מיוחד לפי סעיף קטן (א) יפורטו המקצועות או התפקידים של העובדים שלגביהם ניתן ההיתר או המחלקות במקומות העבודה שלגבי עובדיהן ניתן ההיתר.

13. שעות עבודה נוספות והגברת התעסוקה

שר העבודה רשאי, בצו שפורסם ברשומות או בהודעה מיוחדת, לאסור או להגביל העבדת עובד בשעות נוספות המותרת לפי סעיף 10(א), להוציא פסקה (1), או שהותרה לפי סעיף 11, אם ראה צורך לעשות כן לשם הגברת התעסוקה.

14. תנאים והגבלות להיתר

(א) שר העבודה רשאי לקבוע תנאים והגבלות להיתר.
(ב) בהיתר העבדה בשעות נוספות יקבע שר העבודה את תחום השעות הנוספות המותרות.

15. היתר כללי והיתר מיוחד

(א) היתר יכול להיות כללי או מיוחד.
(ב) הודעה על מתן היתר כללי ועל התנאים וההגבלות שנקבעו לו וכן הודעה על ביטול היתר כללי או על שינוי התנאים שנקבעו לו, תפורסם ברשומות. היתר מיוחד לא יינתן לתקופה העולה על שתי שנים, ומי שניתן לו ההיתר, יציג אותו הצגה נראית לעין במקום שבו מעבידים לפיו.

16. גמול שעות נוספות

(א) הועבד עובד שעות נוספות, ישלם לו המעביד בעד שתי השעות הנוספות הראשונות שבאותו יום שכר עבודה לא פחות מ- $1\frac{1}{4}$ מהשכר הרגיל, ובעד כל שעה נוספת שאחריהן לא פחות מ- $1\frac{1}{2}$ מהשכר הרגיל. היה שכרו של עובד, כולו או חלקו לפי כמות התוצרת, ישלם לו המעביד בעד כל יחידה שנעשתה בשתי השעות הנוספות הראשונות שבאותו יום, שכר עבודה לא פחות מ- $1\frac{1}{4}$ מהשכר המשתלם בעד כל יחידה שנעשתה בשעות העבודה הרגילות, ובעד כל יחידה שנעשתה בשעות הנוספות שלמעלה משתיים - לא פחות מ- $1\frac{1}{2}$ מהשכר המשתלם בעד כל יחידה שנעשתה בשעות העבודה הרגילות.
(ב) היה שכרו של העובד על בסיס של חודש או של תקופה ארוכה יותר, יהא המעביד זכאי ליתן לעובד בעבודה מן העבודות המפורטות בפיסקה (2) של סעיף 4(א) ובסעיף 4(ב), במקום תשלום שכר לפי סעיף זה, מנוחה של שעה ורבע לפחות תמורת כל שעה משתי השעות הנוספות הראשונות שבאותו יום, ומנוחה של שעה וחצי לפחות תמורת כל שעה נוספת שאחריהן.

17. גמול עבודה במנוחה השבועית

(א) הועבד עובד בשעות המנוחה השבועית או בחלק מהן:
(1) ישלם לו המעביד בעד שעות אלה שכר עבודה לא פחות מ- $1\frac{1}{2}$ משכרו הרגיל. היה שכרו של העובד, כולו או חלקו, לפי כמות התוצרת, ישלם לו המעביד בעד כל יחידה שנעשתה בשעות המנוחה השבועית שכר עבודה לא פחות מ- $1\frac{1}{2}$ מהשכר המשתלם בעד כל יחידה שנעשתה בשעות העבודה הרגילות;
(2) יתן לו המעביד, במקום שעות המנוחה השבועית שבהן עבד, שעות מנוחה במספר ובזמן שנקבעו בהיתר שלפיו הועבד.
(ב) היה שכרו של העובד על בסיס של חודש או של תקופה ארוכה יותר, יהא המעביד זכאי ליתן לעובד, במקום הגמול לפי פיסקה (1) של סעיף קטן (א), מנוחה של שעה וחצי לפחות תמורת כל שעה משעות המנוחה השבועית שבה עבד.

18. שכר רגיל

לענין הסעיף 16 ו-17 "שכר רגיל" כולל כל התוספות שמעביד משלם לעובדו.

19. תקנות בדבר חישוב הגמול

שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות משלימות בדבר חישוב גמול שעות נוספות וגמול עבודה במנוחה השבועית, לענין הסעיפים 16 ו-17.

פרק חמישי: הפסקות

20. הפסקות (תיקון: תש"ס)

(א) ביום עבודה של שש שעות ולמעלה, תופסק העבודה למנוחה ולסעודה ל-3/4 שעה לפחות, ובכלל זה תהיה הפסקה רצופה אחת של חצי שעה לפחות; ביום שלפני המנוחה השבועית וביום שלפני חג ההפסקה היא של חצי שעה לפחות.

(ב) הפסקה לפי סעיף קטן (א) לא תעלה על שלוש שעות.
(ג) בעת הפסקה לפי סעיף קטן (א) הנמשכת חצי שעה או יותר רשאי העובד לצאת מהמקום שבו הוא עובד, אלא אם נוכחותו במקום העבודה היא הכרח לתהליך העבודה או להפעלת הציוד והשימוש בו, והעובד נדרש על ידי מעבידו להישאר במקום העבודה, ובמקרה זה ייחשב זמן ההפסקה כחלק משעות העבודה.

(ד) עובד רשאי להתפלל במהלך יום עבודתו בהתאם לדרישות דתו; זמן התפילה ייקבע במקום העבודה בהתאם לצורכי העבודה ואילווציה, ובהתחשב בדרישות דתו של העובד.

20א. הפסקה לשם שימוש בחדר שירותים (תיקון: תש"ע⁴)

(א) עובד זכאי, במהלך יום עבודתו, להפסיק את עבודתו 20א לשם שימוש בחדר שירותים, בהתאם לצרכיו (ב) המעביד יוודא כי יש חדר שירותים תקין וראוי לשימוש

העובדים, במקום העבודה או בקרבתו

(2) שר התעשייה המסחר והתעסוקה רשאי, באישור ועדת העבודה והרווחה והבריאות של הכנסת, לפטור בתקנות מתחולת הוראות

פסקה (1) סוגי מעבידים, סוגי עבודות או סוגי מקומות עבודה, או לקבוע כללים ותנאים לתחולת ההוראות האמורות עליהם

(ג) אין בהוראות סעיף קטן (ב) כדי לגרוע מחובות המוטלות לפי כל דין לענין חדרי שירותים, אלא להוסיף עליהן

(ד) הוראות סעיף זה יחולו, לעניין מעביד ועובד, גם על מעסיק בפועל ועל עובד של קבלן כוח אדם המועסק אצל מעסיק בפועל ועל מזמין שירות ועל עובד של קבלן שירות המועסק אצל מזמין השירות, ובלבד שלעניין תחולת הוראות סעיף קטן (ב)1, העובד מועסק בחצרים שבהחזקתו של המעסיק בפועל או מזמין השירות, לפי העניין; בסעיף זה -

"מזמין שירות" - מי שמקבל אצלו שירות מקבלן שירות, במסגרת עסקו, משלח ידו או פעילותו הציבורית;
"מעסיק בפועל", "קבלן כוח אדם" - כהגדרתם בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996;
"קבלן שירות" - מי שעיסוקו במתן שירות, באמצעות עובדיו, אצל זולתו
(ה) על הליכים בשל הפרת הוראות סעיף זה, יחולו הוראות סעיף 5 לחוק הזכות לעבודה בישיבה, התשס"ז-2007

21. הפסקה בין יום עבודה למשנהו

בין יום עבודה למשנהו תחול הפסקה של שמונה שעות לפחות.

22. עבודת לילה (תיקון: תשנ"א)

(א) מפעל שעובדים בו במשמרות, לא יועבד בו עובד בעבודת לילה יותר משבוע אחד בתוך שלושה שבועות.
(ב) בשנים 1991, 1992 ו-1993 יראו כאילו בסעיף קטן (א) במקום "משבוע אחד" נאמר "משני שבועות".

23. היתר בדבר הפסקות (תיקון: תשמ"א)

שר העבודה רשאי להתיר סטייה מהוראות הסעיפים 20 ו-22, אם נראה לו שסדרי העבודה או שתפקידו או טובתו של העובד מחייבים או מצדיקים זאת וכן לגבי מי שאינו מסכים לעבוד בימי המנוחה השבועית, על פי האמור בסעיפים 9ג או 9ד. הוראות הסעיפים 14(א) ו-15 חלות על היתר על פי סעיף זה.

פרק ששי: פיקוח וענשים

24. סמכויות מפקח עבודה

(א) סמכויותיו של מפקח עבודה, ביחס לכל מקום שיש לו יסוד להניח כי מועבד בו עובד, הן כסמכויותיו של מפקח לפי סעיף 10(1) לפקודת מחלקת העבודה, 1943.

(ב) מפקח עבודה רשאי לחקור כל אדם הנמצא במקום שאליו בא מפקח העבודה בתוקף סמכויותיו לפי סעיף קטן (א), בכל ענין הנוגע לחוק זה, אך לא יידרש אדם ליתן תשובה או עדות העלולה לגלגל עליו אשמה.

מפקח עבודה רשאי לרשום בפרוטוקול את תשובותיו והודעותיו של הנחקר.

(ג) דין פרוטוקול שנרשם בהתאם לסעיף קטן (ב) כדין הודעה שנרשמה בהתאם לסעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות) והסעיפים 3 ו-4 לאותה פקודה חלים עליו.

25. פנקס שעות עבודה וכו' (תיקון: תשס"ח) 3

(א) מעביד חייב לנהל פנקס בדבר שעות עבודה, שעות מנוחה שבועית, שעות נוספות, גמול שעות נוספות וגמול עבודה במנוחה השבועית, ובו יירשמו הפרטים שייקבעו בתקנות.

(א1) (1) לענין שעות עבודה, שעות מנוחה שבועית ושעות נוספות יערך

הרישום בפנקס שעות העבודה באופן שוטף ויכלול רישום שעות עבודה בפועל;

(2) לא בוצע הרישום בפנקס כאמור בפסקה (1) באמצעים מכניים, דיגיטליים או אלקטרוניים, יחתם הרישום

מדי יום בידי העובד ויאושר בחתימת אחראי שהמעביד מינה לכך, אלא אם כן קבע שר התעשייה והמסחר

והתעסוקה, לאחר התייעצות עם ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה ועם

ארגוני מעבידים שהם לדעת השר יציגים בנוגע בדבר ובאישור ועדת העבודה והרווחה והבריאות של

הכנסת, דרך אחרת לביצוע הרישום.

(ב) שר העבודה יקבע, בהודעה שתפורסם ברשומות, את סוגי המעבידים שעליהם יחול סעיף זה.

26. ענשים (תיקון: תשכ"ט)

(א) מי שהעביד בניגוד לחוק זה או שלא בהתאם לתקנות או להיתר שניתנו לפיו, דינו - קנס עד חמישים לירות על כל עובד שהועבד כאמור או מאסר עד חודש אחד או שני הענשים כאחד.

(ב) מי שהפריע למפקח עבודה להשתמש בסמכויותיו, מי שסירב להשיב לו על שאלה שהוא חייב להשיב עליה, וכן מי שלא הציג היתר לפי סעיף 15(ב), דינו - קנס עד חמישים לירות או מאסר עד שני שבועות או שני הענשים

כאחד.

(ג) העובר על הוראות סעיף 9א, דינו - קנס 1000 לירות.

27. אחריותם של חברי ההנהלה ושל מנהלים

(א) חברה, אגודה שיתופית או כל חבר אנשים אחר, שהעבידו בניגוד לחוק זה או שלא בהתאם לתקנות או להיתר שניתנו לפיו, רואים כאחראי לעבירה גם כל חבר הנהלה, מנהל או פקיד של אותו חבר אנשים ואפשר להביאו לדין ולהענישו כאילו עבר הוא את העבירה, אם לא הוכיח אחד משני אלה:

(1) שהעבירה נעברה שלא בידיעתו;

(2) שנקט בכל האמצעים הנאותים כדי להבטיח שהוראות חוק זה בקשר לעבירה הנידונה יקוימו.

28. דין חברות עובדים

בחברות עובדים, בין שהיא גוף מאוגד ובין שאינה גוף מאוגד, רואים את כל אחד מבני החברה כעובדו של האדם שמסר לחברה את העבודה, אם היו רואים אותו כך אילו היה קיים קשר ישיר בינו ובין כל אחד מבני החברה.

29. בוטל (תיקון: תש"ם)

פרק שביעי: הוראות שונות

30. תחולת החוק (תיקון: תשכ"ט, תשל"א)

- (א) חוק זה אינו חל על העבדתם של:
- (1) שוטרים במשטרת ישראל וכן מי שנמנה על שירות בתי הסוהר;
  - (2) עובדי המדינה שתפקידם מחייב לעמוד לרשות העבודה גם מחוץ לשעות העבודה הרגילות;
  - (3) יורדי ים ועובדי דיג;
  - (4) אנשי צוות אויר;
  - (5) עובדים בתפקידי הנהלה או בתפקידים הדורשים מידה מיוחדת של אמון אישי;
  - (6) עובדים שתנאי עבודתם ונסיבותיה אינם מאפשרים למעביד כל פיקוח על שעות העבודה והמנוחה שלהם.
- (ב) נתעוררו חילוקי דעות אם עובד שייך לאחד מסוגי העובדים שחוק זה אינו חל על העבדתם, רשאים העובד, ועד העובדים במקום, אם ישנו, או מפקח עבודה, לבקש את הכרעת בית הדין לעבודה כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט-1969; בית הדין יתן לוועדת העובדים הזדמנות להשמיע את דברו בדרך שיורה אף אם לא הועד הוא שביקש את ההכרעה.
- 31. המדינה כמעביד**
לענין חוק זה דין עובד המדינה כדין כל עובד אחר.
- 32. ביצוע ותקנות**
שר העבודה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו, לרבות תקנות בדבר הדרכים שבהן יביא מעביד לידיעת עובדיו את הוראות חוק זה.
- 33. חובת התייעצות**
שר העבודה יתקין תקנות לפי הסעיפים 4, 8 ו-19, לא יתן היתר כללי לפי הסעיפים 11, 12 ו-23, לא יתן צו לפי סעיף 13 ולא ישתמש בסמכויותיו לפי סעיף 25(ב), אלא לאחר התייעצות עם ארגון העובדים הארצי המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים ועם ארגונים ארציים רפרזנטטיביים של מעבידים שלדעת השר הם נוגעים בדבר.
- 34. העברת סמכויות**
שר העבודה רשאי להעביר את הסמכויות הנתונות עליו על פי חוק זה, חוץ מן הסמכויות להתקין תקנות, ליתן צו לפי סעיף 13 או היתר כללי לפי הסעיפים 11, 12 ו-23 ולפרסם הודעה לפי סעיף 25(ב). הודעה על העברת סמכויות תפורסם ברשומות.
- 35. שמירת זכויות**
חוק זה אינו בא למעט מכל זכות הנתונה לעובד על פי חוק, הסכם קולקטיבי, חוזה עבודה או נוהג.
- 36. ביטול**
סעיף 495 מהמג'לה - בטל.
- 37. תחילת תוקף**
תקפו של חוק זה הוא מיום כ"ז באלול תשי"א (28 בספטמבר 1951).

-
- ¹ ס"ח תשי"א, 204, 249; תשכ"ט, 54, 78; תשל"א, 69; תש"ם, 135; תשמ"א, 124; תשמ"ג, 62; תשנ"א, 129; תשנ"ג, 167; תש"ס, 213; תשס"א, 12; תשס"ב, 100; תשס"ח, 616; תש"ע, 276.
- ² סעיף 5 לחוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון מס' 8), התשנ"ג-1993 (ס"ח תשנ"ג, 167) (להלן החוק המתקן) קובע לגבי סעיפים 3, 4 ו-10 שתוקנו לפי החוק המתקן:
"5. הוראות מעבר
מקום עבודה שערב תחילתו של חוק זה יש בו הסכם קיבוצי ששעות העבודה שבו 45 שעות ל-47 שעות אינן שעות נוספות - ההוראות שבהסכם הקיבוצי בטלות תוך ששים ימים מיום תחילתו של חוק זה". (תחילתו של החוק המתקן ב-11.8.93).
- ³ סעיף 11 לחוק הגנת השכר (תיקון מס' 24), התשס"ח-2008 (ס"ח תשס"ח, 617) קובע לגבי תיקון סעיף 25:
"11. תחילה ותחולה
(א) תחילתו של חוק זה, למעט סעיף 25(ג) לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה, שישה חודשים מה-1 בחודש שלאחר יום פרסומו (להלן - יום התחילה).
(ב) תחילתו של סעיף 25(ג) לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה, ביום פרסומו של חוק זה.
(ג) חוק זה יחול על פנקס שכר ותלוש שכר לגבי שכר בעד יום התחילה ואילך." (החוק פורסם ביום 6.7.2008).
- ⁴ סעיף 5 לחוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון מס' 13), התש"ע-2009 (ס"ח תש"ע, 278) קובע לגבי סעיפים 1, 20א:
"5. תחילה
תחילתו של חוק זה ב-1 בחודש שלאחר יום פרסומו (להלן - יום התחילה), ואולם תחילתם של סעיף 20א(ב)(1) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה, ושל סעיף 22א(ב)(1) לחוק עבודת הנוער, התשי"ג-1953, כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה, שישה חודשים לאחר יום התחילה." (החוק פורסם ביום 16.12.2009)